
Familie- og arveret

ANITTA GODSK PEDERSEN &
HANS VIGGO GODSK PEDERSEN

7. udgave

THOMSON REUTERS

Anitta Godsk Pedersen & Hans Viggo Godsk Pedersen
Familie- og Arveret
1. udgave, 1. oplag
Thomas Reuters Professional A/S, København 2010

PUBN 978 87 619 2867-2

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats: DCEPUB, India
Tryk: AKA-Print A/S, Århus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Formålet med denne 7. udgave er at tilvejebringe en fremstilling om Familie- og arveret, idet det i det væsentlige er de økonomiske relationer, der behandles. Det indebærer, at de behandlede emner er formueordningen mellem ægtefæller, det økonomiske forhold ved samliv uden ægteskab samt børnenes økonomiske forhold i familien. Endvidere behandles arveretten. I tilknytning til de materielle regler inden for disse områder omtales mere summarisk de skifteretlige regler af hensyn til forståelsen af systemet. Endelig skitseres de skatte- og afgiftsretlige regler i tilknytning dertil og de international privatretlige regler.

Anitta Godsk Pedersen, der også har medvirket ved revisionen af denne udgave, har revideret kapitlerne 8-10, 12-18 og 20. Hans Viggo Godsk Pedersen har revideret kapitlerne 1-7 og 11. Vi har i fællesskab revideret kapitel 19. I øvrigt er vi solidarisk ansvarlige for hele fremstillingen. Stud.jur. Maria Hauge, HA (jur.)-studerende Thania Thomsen og stud.jur. Anne Bøgholm Wind takkes for udarbejdelsen af sag- og lovregistre.

Også tak til institutsekretær Inga Jakobsen for korrekturlæsning.

Auderød og Odense, maj 2010

Anitta Godsk Pedersen

Hans Viggo Godsk Pedersen

Indholdsfortegnelse

Forord	5
I. Indledning	13
Kapitel 1. Introduktion	15
II. Formueforholdet mellem ægtefæller	17
Kapitel 2. Generelt om formueordningen	19
1. Om forholdet til skatteretten	20
2. Registreret partnerskab	22
3. Nationale begrænsninger	22
Kapitel 3. Fælleseje eller særeje	26
1. To former for særeje	26
2. Betydningen af fælleseje eller særeje	27
3. Etablering af fælleseje eller særeje	28
3.1. Særeje ifølge ægtepagt	30
3.2. Særeje ifølge gaveydets bestemmelse	31
3.3. Særeje ifølge testamentarisk bestemmelse	33
3.4. Særeje ved båndlagte kapitaler	34
3.5. Andre bestemmelser om særeje	35
3.6. Aktiver, der træder i stedet for særeje	35
3.7. Indtægter af særeje	37
3.8. Ophør af særeje	37
4. Særlig om ægtepagter	38
4.1. Oprettelse	38
4.2. Tinglysning	38
4.3. Ugyldeghed af ægtepagter	39
Kapitel 4. Rådigheden	41
1. Underholdspligt	41
2. Begrænsninger i rådigheden over fælleseje	43
2.1. Fast ejendom	43
2.2. Løsøre	45

3. Særligt om lejemål m.m.	46
4. Råden med virkning for den anden ægtefælle	47
4.1. Indkøb til husholdningen	47
4.2. Uanmodet forretningsførelse mv.	49
4.3. Ekstinktion ved erhvervsløsoere	50
4.4. Øvrige legitimationstilfælde	50
Kapitel 5. Dispositioner mellem ægtefæller	53
1. Formkrav	53
1.1. Overførsler mellem fælleseje – særeje	53
1.2. Gaver	53
1.3. Overskudsreglen	56
2. Udelukkede aftaler	57
3. Almindelige gensidigt bebyrdende aftaler	58
3.1. Aftaler om køb	58
3.2. Arbejdsaftaler	59
3.3. Forskellige selskabs- og samejeaftaler	60
3.4. Lån	65
4. Erstatningskrav uden for kontraktsforhold	67
Kapitel 6. Forholdet til kreditorerne	68
1. Afgrænsning af ægtefællernes rådighedssfære	69
2. Aktiver, der er overdraget	72
2.1. Ugyldige dispositioner	72
2.2. Omstødelse	72
Kapitel 7. Skifte mellem ægtefæller	77
1. Skiftegrundene	79
2. Boets aktiver og passiver	81
2.1. Personlige genstande og rettigheder	85
2.2. Pensioner	90
3. Den kvantitative fordeling	99
3.1. Skævdelingsregler	100
3.2. Vederlagskrav	101
4. Den kvalitative fordeling	103
4.1. Krydsende udtagelsesret	105
4.2. Lejligheden	107
5. Ægtefællebidrag	108
6. Bevarelse af ret til enkepension	112
7. Ændring af aftaler	114
8. Særejets behandling på skifte	117

III. Faste samlivsforhold 121**Kapitel 8. Faste samlivsforhold** 123

1. Underholdet	123
2. Overførsler i øvrigt under samlivet	124
3. Aftaler om "formueordning"	125
4. Formuedeling i mangel af aftale	127
5. Forholdet til kreditorerne	131
6. Øvrige problemer	131

IV. Børnenes formueretlige stilling 133**Kapitel 9. Børnenes formueretlige stilling** 135

1. Hvem er værge?	136
2. Rådigheden på den mindreåriges vegne	138
2.1. Aktiver undtaget fra sædvanlig bestyrelse	139
2.2. Om nogle specielle aftaler	142
3. Anbringelse af midlerne	146
4. Barnets forsørgelse	148

V. Arveret 151**Kapitel 10. Legal arv** 153

1. Nationale begrænsninger	153
2. Generelt om arveretten	154
3. Livsarvingers arveret	155
4. Slægtens arveret	156
5. Børn født uden for ægteskab	156
6. Adoptivforhold	157
7. Ægtefællens arveret og skiftefordele	158
7.1. I konkurrence med førstafdødes livsarvinger	158
7.2. Ægtefællen som enearving	163
8. Arv, der tilfalder staten	165

Kapitel 11. Testamentsarv 167

1. Ugyldighed – nullitet eller anfægtelighed	167
2. Formkrav	168
2.1. Notartestamenter	169
2.2. Vidnetestamenter	169
2.3. Nødtestamenter	170

2.4. Indbotestamenter	171
2.5. Fremsættelse af indsigelser	171
3. Habilitet	172
4. Utilbørlig påvirkning – vildfarelse – fortolkning	173
5. Indholdsmangler	175
5.1. Ulovligt eller urimeligt formål	175
5.2. Ulovlig delegation	175
5.3. Ulovligt fideikommis – successionsrækkefølger	176
6. Testationskompetencen	177
6.1. Den kvantitative kompetence	177
6.2. Den kvalitative kompetence	179
6.3. Udvidelser af testationskompetencen	181
7. Båndlæggelse ved testamente	182
8. Udvidet samlevertestamente	188
8.1. Betingelser for et udvidet samlevertestamente	188
8.2. Samlivstestationskompetencen	189

Kapitel 12. Bortfald af arveadkomst, ændring af testamente og aftaler om arv – herunder forskud på arv 191

1. Fradømmelse af arveret	191
2. Separation, skilsmisse mv.	192
3. Tilbagekaldelse og ændring af testamente	194
4. Bortfald af testamente	196
5. Aftaler om arv	197
5.1. Uigenkaldelige testamente	197
5.2. Overdragelse af arv	197
5.3. Afkald på arv	198
5.4. Arveforskud	201

Kapitel 13. Dødsgaver 205

1. Gaver ved nært forestående død	205
2. Dødsgaver	208
2.1. Livsgaver ctr. dødsgaver	208
2.2. Dødsgaver ctr. gensidigt bebyrdende aftaler	210

VI. Dødsboskifte 213

Kapitel 14. Oversigt over skifteformer og dødsbøbeskatning – Indledning til skifte 215

1. Foreløbige virkninger og foranstaltninger	217
2. Forholdet til efterlevende ægtefælles formue	218

3. Om skattemæssige forhold	218
1. Nationale begrænsninger	220

Kapitel 15. Afslutning uden egentligt skifte 222

1. Boudlæg	222
2. Udlæg til en efterlevende ægtefælle	223
3. Forenklet privat skifte med ægtefællen som enearving	225
4. Øvrige summariske boer	225

Kapitel 16. Boer der skiftes 226

1. Skifte ved bobestyrer	227
1.1. Valget af bobestyrer	227
1.2. Behandlingen af boet	229
1.3. Insolvente boer	232
1.4. Realisation af aktiverne	234
2. Privat skifte	235
2.1. Forenklet privat skifte	239
3. Proklama	239

Kapitel 17. Boopgørelsen 243

1. Om boopgørelsen	244
1.1. Ved bobestyrerskifte	244
1.2. Ved privat skifte	244
2. Aktiverne	245
3. Passiverne	247
4. Særligt om beløb, der kommer til udbetaling i anledning af dødsfaldet	248
4.1. Særligt om livsforsikring	248
4.2. Pensionsopsparing m.m.	252

Kapitel 18. Arveudlæg, afslutning af boet – omgørelse og genoptagelse 253

1. Arveudlæg – afslutning af boet	253
2. Omgørelse fra hæftelse – omgørelse og genoptagelse	256

Kapitel 19. Boafgift og retsafgift 259

1. Boafgift	259
1.1. Den almindelige boafgift	259
1.2. Tillægsboafgift	260
1.3. Fritagelse for afgift	261
1.4. De afgiftspligtige erhvervelser	261
1.5. Den afgiftspligtige værdi – beregning af afgiften	263

1. Betingelser om afgift ved arveafkald	263
2. Hæftelse for afgiften	264
3. Forløb	264
VII. Uskiftet bo	265
Kapitel 20. Uskiftet bo	267
1. Betingelser for uskiftet bo	268
2. Virkning – råden	270
3. Ophør	272
4. Vederlagskrav – omstødelse af gaver	276
5. Skifte af det uskiftede bo	279
5.1. Førstafdøde afgået ved døden efter 1. april 1964 og inden 1. januar 2008	280
5.2. Førstafdøde afgået ved døden efter 1. januar 2008	281
5.3. Successivt skifte	281
Fortegnelse over anvendte forkortelser	285
Litteraturliste	287
Lovregister	291
Domsregister	299
Stikordsregister	311

I

Indledning

I denne bog er der lagt vægt på de formueretlige aspekter af familie- og arveretten. I tilknytning dertil behandles i et vist omfang visse regler, der har betydning for forståelsen af de rammer, som reglerne virker indenfor. Denne afgrænsning har selvsagt betydning for behandlingsdybden af de forskellige emner, der er varieret under hensyn dertil.

Bogen er forsynet med meget omfattende henvisninger til litteratur, særligt til de større samlede fremstillinger, ligesom der er henvist til en del domspraksis. Endvidere er bogen forsynet med sag-, doms- og lovregister. Derved lettes arbejdet med bogen, dels ved behandlingen af konkrete problemstillinger, dels som grundlag for yderligere informationssøgning.

ISBN 978-87-619-2867-2

9 788761 928672